

Respons

Malaysia: Forhold for LHBT-personer

- Er homoseksuelle og kjønnsoverskridende handlinger forbudt i Malaysia, og gjelder forbudet i så fall kun muslimer?
- Dersom det å være transperson er forbudt, er det da også forbudt å skifte kjønn eller endre på kroppen?
- Er det kun forbudt å kle seg kjønnsoverskridende i det offentlige rom, og hva menes i så fall med offentlig rom?
- I hvilken grad diskrimineres og trakasseres LHBT-personer i Malaysia? Er noen regioner mer liberale enn andre?

Bakgrunn

Rundt 60 prosent av Malaysias befolkning er muslimer, og islam er grunnlovsfestet statsreligion. Siden 1980-tallet har malaysisk islam beveget seg i en mer konservativ og fundamentalistisk retning. Den religiøse innflytelsen varierer mellom regionene, men flere kvinner bærer nå slør, antallet koranskoler øker og et styrket religiøst politi kontrollerer at muslimer ikke drikker alkohol, går utfordrende kledd, leser forbudte bøker eller har nær omgang med personer av det annet kjønn som ikke er familiemedlemmer. For den muslimske delen av befolkningen gjelder også sharia i form av lokal lovgivning i de ulike delstatene (Landguiden 2016; HRW 2014; Theroux 2016a).

Malaysias grunnlov (Grunnloven § 8 (2)) forbyr diskriminering på grunnlag av kjønn, men landet har ingen lov som forbyr diskriminering på grunnlag av seksuell legning eller kjønnsidentitet. Derimot har både straffeloven og sharia bestemmelser som forbyr homoseksuelle handlinger og transeksuelle uttrykk. I 2014 hevdet Boris Dittrich ved Human Rights Watch LGBT Rights Program at «Malaysia er faktisk ett av de verste landene for transkjønnede på grunn av lovgivningen, arrestasjoner og hatefulle ytringer fra politikerne» (Reuters 2014, Landinfos oversettelse). Forskjellsbehandlingen rammer i varierende grad alle transkjønnede i Malaysia, men er mest omfattende og alvorlig for muslimer.

Om lag 50 prosent av Malaysias befolkning er malayer, 20 prosent er etniske kinesere, 12 prosent er 'indigenous', og rundt 7 prosent defineres som 'indere'¹. Etnisitet er en viktig sosial skillelinje i Malaysia, religion er en annen. Majoritetsbefolkningen er muslimer, 20 prosent er buddhister, 10 prosent er kristne og rundt 6 prosent er hinduer. Malayene er stort sett muslimer², og de fleste bor på fastlandsdelen av Malaysia. De fleste kineserne bor på vestkysten av Malayahalvøya og er gjerne ledende innen forretningslivet. De folkegruppene som omtales som 'indigenous' er i all hovedsak dayaker, urbefolkning i de malaysiske delstatene Sarawak og Sabah på Borneo (Landguiden u.å.; Wikipedia u.å.).

De fleste store byene, mesteparten av industrien og det største etniske mangfoldet er å finne på vestkysten av Malayahalvøya. Østkysten er ikke like tett befolket og er i større grad preget av landbruk. Østkysten er også etnisk sett mer enhetlig og dominert av malayer. Den nordøstlige delen beskrives ofte som de muslimske malyaenes kjerneområde og er mer religiøst konservativ enn den mer «businessorienterte» vestkysten (se f.eks. Brunton 2013).

Homofili og homoseksuelle handlinger

Homoseksuelle handlinger er forbudt både i straffeloven og sharialovgivningingen.

Den malaysiske straffeloven seksjon 377A slår fast at «[a]ny person who has sexual connection with another person by the introduction of the penis into the anus or mouth of the other person is said to commit carnal intercourse against the order of nature». Seksjon 377B fastslår at slike handlinger kan straffes med pisking og/eller fengsel i opptil 20 år (Penal Code 1997). Muslimer som tiltales etter straffelovens 377A, kan i tillegg tiltales etter sharia i den enkelte delstat (Sveriges utrikesdepartement 2014, s. 18).

Ifølge BBC (2014) håndheves disse straffebestemmelsene sjelden: «While homosexual acts are illegal in Muslim-majority Malaysia, very few people are ever prosecuted». Dette bekreftes et stykke på vei av Dr. Graeme Reid, leder av LHBT-programmet ved Human Rights Watch (HRW). Han refererer til informasjon fra den malaysiske organisasjonen Women's Candidacy Initiative, om at landets såkalte sodomilover bare har blitt anvendt sju ganger siden 1938, hvorav fire ganger mot politikeren Anwar Ibrahim (Reid 2014) (se nedenfor).

I tillegg har delstatenes sharialover en rekke bestemmelser som forbyr blant annet homoseksuelle handlinger og utenomekteskapelig sex (se f.eks HRW 2014, vedlegg I).

Saken mot Anwar Ibrahim

Tidligere visestatsminister og opposisjonsleder Anwar Ibrahim ble i mars 2014 dømt til fem års fengsel for det som sannsynligvis er politisk motiverte anklager om 'sodomi'. Anwar anket saken helt til høyesterett som opprettholdt dommen i desember 2016 (Sipalan 2016). Han forventes løslatt i juni 2018 (The Star 2018).

¹ Denne gruppa inkluderer også personer med bakgrunn fra bl.a. Pakistan og Bangladesh

² Muslimske tro er en del av den konstitusjonelle definisjonen av en malay, sammen med malayisk morsmål, malaysiske tradisjoner og at man er født eller har foreldre født i Malaysia eller Singapore (Grunnloven § 160(2))

Respons Malaysia: Forhold for LHBT-personer

Det er en utbredt oppfatning at anklagene mot Anwar var falske og motivert av et ønske om å rydde en populær opposisjonspolitiker av banen. Graeme Reid (2014) omtaler rettsprosessene mot Anwar slik:

Once again, Malaysia's ruling party turns to outdated sodomy laws to discredit the opposition. [...] Sodomy laws, an antiquated relic of British colonialism, have been used to hound Anwar since 1998. [...] Sodomy accusations are an effective way of getting rid of pesky creditors and trouncing political opponents.

Transpersoner

Anslagene over antall transpersoner i Malaysia er i all hovedsak basert på rapporter fra NGOer som opererer i landet, og varierer fra rundt 30 000 til 60 000 (Azhar 2013; Theroux 2016a).

I motsetning til homoseksuelle handlinger, rammes ikke transpersoner av en spesifikk bestemmelse i den malaysiske straffeloven. Alle landets delstater har imidlertid introdusert sharialover som kriminaliserer at «en mann framstiller seg som kvinne» og/eller at «en kvinne framstiller seg som mann». Bestemmelsene innebærer at transpersoner kan dømmes til opptil ett års fengsel og/eller bot for uanstendig oppførsel. Ifølge HRW-rapporten er Malaysia ett av svært få land som kriminaliserer transkjønnede (HRW 2014, s. 100).

Shariabestemmelsene er som nevnt forskjellige fra delstat til delstat. Eksempelvis lyder de aktuelle paragrafene i delstaten Pahangs Syariah Criminal Enactment slik:

Section 33. Man posing as woman. Any man who, in any public place, wears a woman's attire and poses as a woman for immoral purposes commits an offence and shall, on conviction, be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding one year or to both.

Section 34. Woman posing as man. Any woman who, in any public place, wears a man's attire and poses as a man for immoral purposes commits an offence and shall, on conviction, be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding one year or to both (Pahang Enactment No. 11 of 2013).

Enkelte av delstatenes sharialover, som den ovenstående, knytter straffbarhet til et krav om en intensjon om 'umoralske hensikter'. Andre stater har ikke en slik straffbarhetsbegrensning i lovverket, men kriminaliserer transkjønnede uttrykk generelt. Dette gjelder i fem av Malaysias 13 delstater (Theroux 2016a). Pahang er også én av fire stater som eksplisitt kriminaliserer kvinner som framstiller seg som menn (og ikke bare menn som framstiller seg som kvinner) (HRW 2014, s. 21)³.

I 2012 avslo en domstol i Negeri Sembilan en appell om å erklære delstatens lov, som forbyr menn å kle seg som kvinner, for grunnlovsstridig. Fire muslimske transpersoner som var født som menn, men som kledte seg og levde som kvinner, sto bak appellen. Alle fire hadde tidligere blitt anklaget for brudd på delstatens sharialovgivning, og de hadde blitt arrestert og/eller bøtelagt av delstatens Islamic Religious Department. Domstolen begrunnet avslaget med at den føderale grunnlovens bestemmelse om ytringsfrihet – som forbyr diskriminering på grunnlag av kjønn – ikke var anvendbar overfor muslimer som overtrådte den relevante bestemmelsen i

³ Lovtekstene bruker «mann» og «kvinne» med referanse i tilskrevet kjønn.

shariastraffeloven (*Negeri Sembilan Syariah Criminal Enactment*). Appellantene anket avgjørelsen og vant fram i en High Court i samme stat i november 2014. Ifølge The Guardian slo dommen fast at «the sharia law in Negeri Sembilan state was discriminatory as it failed to recognise men diagnosed with gender identity issues. It said the law deprived trans people of the right to live with dignity» (Guardian 2014).

Imidlertid anket staten ved The Islamic Religious Department dommen til malaysisk høyesterett, The Federal Court of Malaysia, som i oktober 2015 slo fast at delstatslovgivningen ikke er grunnlovsstridig. Med andre ord er forbudet mot såkalt *cross-dressing* fortsatt gjeldende rett (HRW 2014; Reuters 2015).

Implementering

Det er vanskelig å si i hvilken grad og hvor konsekvent dette forbudet håndheves. Det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2017, s. 28) hevder at transpersoner ofte tiltales for ‘uanstendig oppførsel’ og for offentlig ‘importuning for immoral purposes’. HRW (2014, s. 20) skriver at arrestasjoner av transkvinner under medhold av sharialovene finner sted over hele Malaysia. Implementering vil med stor sannsynlighet avhenge av lokale faktorer, eksempelvis hvor konservative lokale styres- og ordensmakter er, og hvordan de regionale sharialovene tolkes.

Strafferammen spenner fra bøter til fengsel. U.S. Department of State (2017, s. 28) skriver at førstegangs brudd på bestemmelsen kan bøtelegges med opptil RM 25 (ca. NOK 50)⁴ og opptil 14 dagers fengsel. Gjentakelse kan straffes med bøter opptil RM 100 og opptil tre måneders fengsel. Dette er imidlertid i henhold til Malaysias Minor Offences Law. HRW (2014, s. 21) skriver at i henhold til sharialovene kan transkjønnede idømmes bøter fra RM 1000 til 5000 (ca. NOK 2000 til 10 000).

Lokale talspersoner har framholdt at transkvinner ofte må sone blant mannlige fanger, og at de ofte trakasseres verbalt og seksuelt av fengselspersonalet og andre fanger (U.S. Department of State 2017, s. 28).

I og med at det er landets sharialover som forbyr såkalt *cross-dressing*, så «spares ikke-muslimer for den fornedrelsen det er å bli arrestert av det religiøse politiet» (Theroux 2016a, Landinfos oversettelse).

Offentlig rom

Sharialovene understreker at forbudet mot å framstille seg som noe annet enn sitt tilskrevne kjønn gjelder i ‘offentlig rom’, men definerer ikke nærmere hva som utgjør et ‘offentlig rom’. HRW (2014, s. 20) rapporterer om arrestasjoner foretatt under et bryllup holdt i et privat hjem i Negeri Sembilan. De arresterte ble dømt i medhold av delstatens Syariah Criminal Enactment. Dette indikerer at klausulen om ‘offentlig rom’ (‘a public place’) i enkelte delstater tolkes utvidende, og således at handlinger foretatt på steder som normalt oppfattes som innenfor den private sfære også kan medføre arrestasjon og domfellelse.

⁴ Kursen er hentet fra xe.com 13. april 2018

I en lignende sak fra juni 2015, dømte en shariadomstol i den konservative delstaten Kelantan på nordøst-kysten ni transkvinner til bøter og fengsel for såkalt *cross-dressing*. De ble arrestert på en bursdagsfest på et hotell. Kelantans Syariah Criminal Enactment av 1985, Section 7, fastslår at «any male person who, in any public place, wears woman attire and poses as a woman shall be guilty of an offence» (og kan idømmes en bot på max RM 1000 og/eller fengsel i fire måneder).

De arresterte hevdet at arrangementet var lukket og privat, selv om det fant sted på et hotell, men domstolen mente altså at lovbestemmelsen var korrekt anvendt (HRW 2015).

Fra Kuala Lumpur beskriver det australske kringkastingsselskapet SBS (Theroux 2016a) nattlige «razziaer» der det religiøse politiet banker på dørene til hotellrom med muslimske gjeste⁵ på jakt etter usømmelig adferd. Aksjonene er hovedsakelig rettet mot utenomekteskapelige relasjoner eller det som kalles ‘close proximity’ mellom personer som ikke er gift med hverandre, og det er påtalegrunn også om en eller flere av de involverte har et annet kjønnsuttrykk enn sitt tilskrevne.

Diskriminering, sosial trakassering og andre former for forskjellsbehandling

HRW (2018) mener at diskriminering av LHBT-personer gjennomsyrrer det malaysiske samfunnet («is pervasive in Malaysia»). Svensk UD skriver at omfattende religiøst og kulturelt betingede fordommer mot homofile forekommer, og at den sosiale stigmatiseringen er sterk, selv om det råder noe større toleranse i urbane områder. LHBT-personer får ifølge samme kilde ikke opptre i statlig kontrollerte medier. Homofile karakterer får heller ikke opptre i malaysiske filmer med mindre de «omvänds till heterosexualitet» i løpet av filmen (Sveriges utrikesdepartement 2014, s. 18 og 2017, s. 18). Imidlertid portretteres LHBT-personer, deres utfordringer og argumenter i andre medier, som for eksempel Free Malaysia Today.

Ifølge svensk UD (Sveriges utrikesdepartement 2014, s. 18) vil omfanget av diskriminering, trakassering og sosial utestengelse til en viss grad variere geografisk. Slik Landinfo ser det, er det imidlertid ikke gitt at en stor by på vestkysten er mindre utfordrende for transpersoner enn et annet sted. Eksempelvis har Kuala Lumpur en sammensatt befolkning, en mangefasettert kulturscene og et livlig natteliv, men som eksempelet ovenfor viser, så er det religiøse politiet svært aktivt også her.

Begrepet diskriminering brukes av flere kilder, for eksempel Freedom House (2016): «LGBT people face widespread discrimination and harassment», uten at det defineres nærmere. Imidlertid synes det klart at malaysisk lovverk, og da særlig sharialovgivning, diskriminerer transpersoner, og at fordommer, hatefulle ytringer, forskjellsbehandling og urettmessige rettsprosesser rammer LHBT-personer i Malaysia. LHBT-personer møter også problemer på arbeidsmarkedet, noe som tvinger en del transpersoner ut i prostitusjon (som også er ulovlig). Landet mangler også kjønnsnøytral partnerskaps- eller ekteskapslov, samtidig som myndighetene driver ulike tiltak for å «bekjempe» homofili og transkjønnethet. Eksempelvis opplyser Freedom House (2016) at «the Ministries of Health and Education conduct campaigns to «prevent, overcome, and correct» symptoms of homosexuality in children», mens «the

⁵ Malaysiske hotellgjester må framvise det obligatoriske ID-kortet sitt ved innsjekk, og hotellet registrerer religionen som er oppført på vedkommendes kort.

Respons Malaysia: Forhold for LHBT-personer

Malaysian Islamic Development Department operates camps to «rehabilitate» transgender Muslims».

Fordommene synes dypt forankret, og kommuniseres åpent fra sentralt politisk hold. Theroux (2016b) har intervjuet en representant for det statlige Department of Religious Affairs som er ansvarlig for implementering av lovene som regulerer transkjønnethet. Representanten uttalte til Theroux at «the Islamic view and the view of Islamic scholars is all based on the Quran and Hadith. If a man dresses up as a woman we still regard him as a man. He has strayed from what Allah created him for so he has to be treated». «Being treated» refererer ifølge Theroux til en malaysisk praksis der en forsøker å tvinge transkvinner til å kle seg og oppføre seg som menn. Dette kan inkludere opphold på de ovennevnte «rehabiliteringsleirene» som organiseres av landets religiøse styresmakter.

Statsminister Najib Razak uttalte i 2012 at LHBT-miljøet er en «avvikende kultur», en trussel mot både Malaysia og islam, og ikke hjemmehørende i landet (Sveriges UD 2014, s. 18; Freedom House 2014). Najib understreket i flere taler i 2014 og 2015 at Malaysia bare kan forsvare menneskerettighetene innenfor rammene av islam og derfor ikke kan forsvare «mer ekstreme aspekter» av menneskerettighetene, slik som LGBT-personers rettigheter (Sveriges UD 2017, s. a18). Najib er fortsatt statsminister i Malaysia når denne responsen publiseres, men det skal avholdes nasjonale valg 9. mai 2018.

Kjønnskorrigerende behandling

En fatwa, altså et islamsk dekret, utstedt av Malaysias National Fatwa Council i 1982, forbyr kjønnskorrigerende behandling for muslimer.⁶ Fatwaen er oversatt til engelsk og gjengitt som et vedlegg i HRWs rapport «I am scared to be a woman» (HRW 2014b). HRW (2014b, s. 57-58) skriver at selv om ikke-muslimer i prinsippet burde kunne få kjønnskorrigerende behandling ved ikke-muslimske medisinske institusjoner, så er det få eller ingen institusjoner som kan eller vil utføre slik behandling i Malaysia.

Reuters (Liau 2007) framholder at det islamske forbudet mot kjønnskorrigerende kirurgi i Malaysia springer ut av oppfatningen om at det er galt å endre det Gud har gitt en. Denne oppfatningen forbyr ifølge Liau også muslimer å «dress up» som det motsatte kjønn og å foreta omfattende kosmetisk kirurgi for annet enn medisinske årsaker. Dette kan tyde på at også det å endre på deler av kroppen (uten å gjennomgå komplett kjønnskorreksjon), er forbudt, eller haram⁷ i henhold til islam.

Personer som trenger kjønnskorrigerende behandling, må reise til utlandet, oftest Thailand, for å få dette gjort. Dette innebærer mange utfordringer, blant annet liten eller ingen tilgang på informasjon før inngrepet eller oppfølging i etterkant. I tillegg slo Malaysias High Court i 2017 fast at det malaysiske folkeregisteret ikke behøver å endre ID-kortet for personer som har gjennomgått kjønnskorrigerende behandling (Anbalagan 2017). Dette forvansker mange nødvendige og dagligdagse gjøremål. Det australske SBS (Theroux 2016a) påpeker at siden det i fem malaysiske stater er ulovlig per se (og ikke «bare» for ‘umoralske hensikter’) å ha et annet

⁶ I og med at dette er et islamsk dekret, er ikke dette et forbud i juridisk forstand.

⁷ Haram er en betegnelse i islamsk rettsvitenskap for alt som er forbudt og moralsk forkastelig.

Respons Malaysia: Forhold for LHBT-personer

kjønnsuttrykk enn det man er tilskrevet ved fødselen, vil transkvinner som ikke får endret ID-kortet sitt i disse statene, «bryte loven bare gjennom å være den de er» (Landinfos oversettelse).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnet er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Anbalagan, V. (2017, 5. januar). Court says no to IC amendment after sex change. *Free Malaysia Today*. Tilgjengelig fra <http://www.freemalaysiatoday.com/category/nation/2017/01/05/court-says-no-to-ic-amendment-after-sex-change/> [lastet ned 18. april 2018]
- Azhar, A. (2013, 1. desember) 'Don't blame the transgender people for resorting to sex work'. *Free Malaysia Today*. Tilgjengelig fra <http://www.freemalaysiatoday.com/category/nation/2013/12/01/don%E2%80%99t-blame-the-transgender-people-for-resorting-to-sex-work/> [lastet ned 18. april 2018]
- BBC (2014, 7. mars). Malaysia jails Anwar Ibrahim for five years for sodomy. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-26479642> [lastet ned 18. april 2018]
- Brunton, J. (2013). Malaysia road trip: from Kuala Lumpur to the east coast. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/travel/2013/oct/11/malaysia-road-trip-kuala-lumpur-east-coast> [lastet ned 18. april 2018]
- [Grunnloven](2010, 1. november). *Federal Constitution*. Kuala Lumpur: The Commissioner of Law Revision. Tilgjengelig fra [http://www.agc.gov.my/agcportal/uploads/files/Publications/FC/Federal%20Consti%20\(BI%20text\).pdf](http://www.agc.gov.my/agcportal/uploads/files/Publications/FC/Federal%20Consti%20(BI%20text).pdf) [lastet ned 18. april 2018]
- Freedom House (2014). *Freedom in the world 2014*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/malaysia> [lastet ned 18. april 2018]
- Freedom House (2016). *Freedom in the world 2016*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/malaysia> [lastet ned 18. april 2018]
- The Guardian (2014, 7. november). Malaysian court overturns law that banned cross-dressing. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2014/nov/07/transgender-malaysia-court-law-crossdressing-appeal> [lastet ned 18. april 2018]
- HRW, dvs Human Rights Watch (2014, 24. september). *I'm Scared to Be a Woman*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra

Respons **Malaysia: Forhold for LHBT-personer**

- https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/malaysia0914_ForUpload.pdf [lastet ned 18. april 2018]
- HRW (2015, 22. juni). *Malaysia: Court Convicts 9 Transgender Women*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2015/06/22/malaysia-court-convicts-9-transgender-women> [lastet ned 23. april 2018]
 - HRW (2018). *World Report: Malaysia*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/malaysia> [lastet ned 18. april 2018]
 - [Kelantan Syariah Criminal Code of 1985] (1986, 1. mai). *Kelantan Enactment No. 2 Of 1985 Syariah Criminal Code 1985*. Tilgjengelig fra http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_enactment_Upd.nsf/f831ccdd195843f48256fc600141e84/45ce632efdeba3a14825765f000e6070?OpenDocument [lastet ned 19. april 2018]
 - Landguiden (2016, 7. juni). *Malaysia*. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet. Tilgjengelig fra <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/malaysia/> [lastet ned 18. april 2018]
 - Liao, Y. (2007, 4. september). Malaysia's Muslim transsexuals battle sex change woes. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-malaysia-transsexuals/malaysias-muslim-transsexuals-battle-sex-change-woes-idUSKLR29014720070904> [lastet ned 18. april 2018]
 - [Negeri Sembilan. Enactment No. 4 of 1992] (1993, 1. juni). *Negeri Sembilan. Enactment No. 4 of 1992. Syariah Criminal (Negeri Sembilan) Enactment 1992*. Tilgjengelig fra http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_enactment_Ori_lib.nsf/f831ccddd195843f48256fc600141e84/e104e38380c81565482576100004b463?OpenDocument [lastet ned 18. april 2018]
 - [Pahang. Enactment No. 11 of 2013] (2013, 1. desember). *Pahang. Enactment No. 11 of 2013. Syariah Criminal Offences Enactment 2013*. Tilgjengelig fra http://www2.esyariah.gov.my/esyariah/mal/portalv1/enakmen2011/Eng_enactment_Ori_lib.nsf/f831ccddd195843f48256fc600141e84/7a1794a47c1a932e48257d43000bf726?OpenDocument [lastet ned 18. april 2018]
 - [Penal Code] (1997, 7. august). *Penal Code Act 574*. Tilgjengelig fra <http://www.agc.gov.my/agcportal/uploads/files/Publications/LOM/EN/Penal%20Code%20%5BAct%20574%5D2.pdf> [lastet ned 20.04.2018]
 - Reid, G. (2014, 13. mars). *Same As It Ever Was*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2014/03/13/same-it-ever-was> [lastet ned 18. april 2018]
 - Reuters (2014, 25. september). Malaysia among worst countries in world for transgenders: report. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-malaysia-transgender/malaysia-among-worst-countries-in-world-for-transgenders-report-idUSKCN0HK07X20140925> [lastet ned 18. april 2018]
 - Reuters (2015, 8. oktober). Malaysia court upholds ban on cross dressing by transgender Muslims. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-malaysia-verdict-crossdressing/malaysia-court-upholds-ban-on-cross-dressing-by-transgender-muslims-idUSKCN0S21CE20151008> [lastet ned 18. april 2018]
 - Sipalan, J. (2016, 16. desember). Malaysian opposition leader Anwar loses final bid for freedom. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-malaysia-politics-anwar/malaysian-opposition-leader-anwar-loses-final-bid-for-freedom-idUSKBN14309X> [lastet ned 18. april 2018]
 - The Star (2018, 12. mars). Home Ministry: Date of Anwar's release not fixed. *The Star*. Tilgjengelig fra <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/03/12/release-date-for-anwar-may-change/> [lastet ned 18. april 2018]
 - Sveriges utrikesdepartement (2014). *Mänskliga rättigheter i Malaysia 2013*. Stockholm: Sveriges utrikesdepartement. Tilgjengelig fra

Respons **Malaysia: Forhold for LHBT-personer**

<http://www.manskligarattigheter.se/DownloadCountryReport/Get/?f=DM5%2FAsien+och+Oceanien%2FMalaysia%2C+MR-rapport+2013.docx> [lastet ned 18. april 2018]

- Sveriges utrikesdepartement (2017, 26. april) *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Malaysia 2015–2016*. Stockholm: Sveriges utrikesdepartement. Tilgjengelig fra <http://www.regeringen.se/498cdc/contentassets/291695a0b63248ea82f737a3d486393d/malaysia---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-prinsiper-2015-2016.pdf> [lastet ned 18. april 2018]
- Theroux, M. (2016a, 6. september). Malaysia's Muslim trans community in a struggle for human rights. *SBS*. Tilgjengelig fra <https://www.sbs.com.au/news/dateline/article/2016/09/06/malaysias-muslim-trans-community-struggle-human-rights> [lastet ned 18. april 2018]
- Theroux, M. (2016b, 6. september). Muslim, Trans and Banned. *SBS*. Tilgjengelig fra <https://www.sbs.com.au/news/dateline/story/muslim-trans-and-banned> [lastet ned 18. april 2018]
- U.S. Department of State (2017, 3. mars). *Country Reports on Human Rights Practices for 2016. Malaysia*. Washington, D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/265562.pdf> [lastet ned 18. april 2018]
- Wikipedia. *Malaysia* (sist endret 19. april 2018). Tilgjengelig fra <https://en.wikipedia.org/wiki/Malaysia> [lastet ned 18. april 2018]

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.